

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ТРАВЕНЬ 2021 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою на підставі
матеріалів, зібраних у травні 2021 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з тематичними оглядами та статтями
КРИМСЬКОЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ГРУПИ

ЗМІСТ

1. ВСТУП	3
2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА	4
Право на життя	4
Право на свободу та особисту недоторканність.....	4
<i>Обшуки та затримання</i>	4
Політично умотивоване кримінальне переслідування.....	5
<i>«Справа 26 лютого»</i>	5
<i>«Справа кримських мусульман»</i>	5
<i>«Справа українських диверсантів»</i>	6
<i>Переслідування за звинуваченням у участі у батальйоні</i> <i>ім. Н.Челебіджіхана</i>	6
<i>Переслідування Свідків Єгови</i>	6
<i>Переслідування за заклики до повернення Криму</i> <i>під контроль України</i>	7
<i>Справа Олега Приходька</i>	7
Право на повагу до приватної родинної життя	7
Свобода думки, совісті та релігії	7
Свобода висловлювання думки.....	7
Свобода зібрань та об'єднань	8
3. ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	9
Конвенція (IV) про захист цивільного населення під час війни	9
<i>Призов осіб, котрі мешкають на окупованій території,</i> <i>до збройних сил держави, що окупує, а також пропаганда</i> <i>служби у збройних силах</i>	9

1

ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем дотримання прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2

ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА ЖИТТЯ

11 травня співробітниками ФСБ РФ у селі Дубки під час затримання був убитий громадянин Узбекистану **Аюб Рахімов**. Прес-служба ФСБ РФ заявила, що Рахімов у момент затримання чинив збройний опір і щодо нього після смерті порушено кримінальну справу за ст. 317 КК РФ¹. Аюб Рахімов — мусульманин з Узбекистану, котрий перебував у РФ як політичний біженець². Окупаційна влада надалі не повідомила, в чому саме його звинувачували до загибелі, чим обґрунтовувалася потреба його затримання та застосування зброї. Під час загибелі Рахімова на місці його вбивства були присутні лише представники силових структур РФ. Тіло Рахімова на кінець травня не було передане його родичам. Його дружину наступного дня примусово вивезли з Криму на територію РФ. Таким чином, неможливо визначити, чи було обґрунтованим застосування зброї щодо Аюба Рахімова й чи порушили дії співробітників силових структур право на життя.

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ОБШУКИ ТА ЗАТРИМАННЯ

11 травня в селі Завітне Советського району співробітники ФСБ РФ вчинили обшук у будинку ісламського активіста, біженця з Узбекистану **Аюба Рахімова**. Обшук почався о 6:30, у будинку були лише дружина Рахімова — Сахіба Бурханова — й двоє його дітей. Після обшуку співробітники ФСБ вилучили мобільні телефони й комп'ютер. **Сахібу Бурханову** доправили на допит, що тривав до 2:20 12 травня, до Слідчого комітету. Під час обшуку Аюб Рахімов знаходився в селі Дубки в будинку, де він працював. Тут же він був убитий співробітниками ФСБ під час затримання³.

Цього ж дня відбувся обшук у **Сейдамета Гафарова**, власника будинку, в якому був убитий Аюб Рахімов. Після обшуку родину Гафарових доправили до Сімферополя на допит до Слідчого комітету⁴ через кримінальну справу щодо Рахімова за ст. 317 КК РФ, відкриту після його смерті.

12 травня суддя «Советського районного суду» Ігор Бражник ухвалив рішення про примусову депортацію Сахіби Бурханової до Узбекистану з розміщенням її у Центрі утримання іноземців у Краснодарському краї (РФ). Її звинуватили в порушенні ст. 18.8 КпАП РФ⁵.

¹ РІА Новості Крим: У Криму силовики ліквідували озброєного терориста — відео ФСБ <https://crimea.ria.ru/incidents/20210511/1119570161/V-Krymu-siloviki-likvidirovali-vooruzhennogo-terrorista---video-FSB.html>

² Убитий у Криму громадянин Узбекистану не перебував у розшуку в Росії — адвокат <https://ru.krymr.com/a/news-krym-rahimov-advokat-rozysk/31251949.html>

³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1406685783032207>

⁴ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1406887353012050>

⁵ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1407518962948889>

19 травня співробітники МВС РФ, ФСБ РФ і Центру протидії екстремізму (Центр Е) вчинили обшук у будинку журналіста об'єднання «Кримська солідарність» **Зідана Аджікеямова**. Приводом для обшуку було заявлено те, що журналіст «перебуває в розробці» МВС⁶.

21 травня в селищі Советське співробітники Центру Е здійснили обшук у кримськотатарського активіста **Мусліма Зеврієва**. Вони заявили, що обшук відбувається в рамках справи за ст. 205.5 КК РФ, проте не повідомлялося в якому процесуальному статусі Зеврієв фігурує в цій справі. Як понятих співробітники Центру Е привезли з собою двох осіб у одностроях козацького парамілітарного формування. Під час обшуку було вилучено комп'ютерну техніку, книги й зошити для записів. Зеврієв повідомив, що співробітники Центру Е не залишили протоколу вилучення та не роз'яснили йому права⁷.

ПОЛІТИЧНО УМОТИВОВАНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Станом на кінець травня **111 осіб** позбавлені волі у рамках політично умотивованого й/чи релігійного кримінального переслідування. Повний список опубліковано на сайті КППГ⁸.

«СПРАВА 26 ЛЮТОГО»

Фігурантів цієї справи звинувачують за ст. 212 КК РФ за участь у проукраїнському мітингу 26 лютого 2014 року в Сімферополі біля парламенту АР Крим.

24 травня в під час дебатів у заочній справі **Рефата Чубарова**, глави Меджлису кримськотатарського народу, «прокурор» Діана Євтушенко запросила для нього 9 років позбавлення волі за організацію мітингу⁹. Рефат Чубаров після окупації Криму мешкає на підконтрольній Україні території.

«СПРАВА КРИМСЬКИХ МУСУЛЬМАН»

Фігурантів цієї справи звинувачують у причетності до ісламських організацій¹⁰ або в пропаганді діяльності організацій, які в РФ визнані терористичними чи екстремістськими, але не є такими за законодавством України. Справи розглядаються з порушення права на справедливий суд, основними доказами для суду є свідчення анонімних свідків (багато хто з них — співробітники ФСБ РФ), досудові показання свідків, котрі у подальшому в суді заявляють, що такі свідчення дали під тиском, і лінгвістичні експертизи розмов обвинувачених мусульман. Докази, надані стороною захисту, зазвичай судді не беруть до розгляду.

У травні загальна кількість мешканців Криму, позбавлених волі у «справі кримських мусульман», склала **74** осіб. Ще **5** осіб обмежені в пересуванні: **3** перебувають під наглядом й не в змозі залишити окуповану територію, **2** — під домашнім арештом.

19 травня суддя «Верховного суду Республіки Крим» («ВС РК») Дмитро Михайлов¹¹ залишив чинним рішення про утримання під вартою **Ернеса Ібрагімова** й **Олега Федорова** до 15 липня 2021 року¹².

19 травня Південний окружний військовий суд продовжив терміни утримання під

⁶ Кримська солідарність / У кореспондента «Кримської солідарності» Зідана Аджікеямова провели огляд будинку <https://crimean-solidarity.org/news/2021/05/19/u-korrespondenta-krymskoj-solidarnosti-zidana-adzhikelyamova-proveli-osmotr-doma-1241>

⁷ Кримська солідарність / «Залишився психологічний осад». У кримського татарина Мусліма Зеврієва відбувся обшук <https://crimean-solidarity.org/news/2021/05/21/ostalsya-psixologicheskij-osadok-u-krymskogo-tatarina-muslima-zevrieva-proshel-obysk-1263>

⁸ <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2021/06/prisoners-05-2021.pdf>

⁹ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1415856895448429>

¹⁰ У більшості випадків ця організація — «Хізб ут-Тахрір».

¹¹ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 19.05.2021. Справа 22К-1509/2021. https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=19.05.2021

¹² <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1412450415789077>

вартою **Аліму Суфьянову** й **Сейрану Хайретдінову** і термін домашнього арешту **Олександр Сізікову** до 20 жовтня 2021 року. Також було ухвалено рішення про етапування Суфьянова й Хайретдінова до СІЗО Ростова-на-Дону (РФ). Суфьянов і Хайретдінов були відсутні під час слухання. Олександр Сізіков і його адвокат брали участь в засіданні через конференцзв'язок з будівлі «Кримського гарнізонного військового суду»¹³. Справу розглядав суддя Роман Сапрунов¹⁴.

20 травня суддя Апеляційного військового суду м. Власиха (РФ) Людмила Тарлавіна залишила чинним рішення про утримання під вартою **Ельдара Кантимирова, Руслана Месутова** й **Ленура Халілова** до 15 липня 2021 року¹⁵.

26 травня судова колегія у справах військовослужбовців Верховного суду РФ розглянула касаційну скаргу й залишила чинними вироки щодо **Еміра-Усеїна Куку, Вадима Сірука, Мусліма Алієва, Рефата Алімова, Інвера Бекірова** й **Арсена Джепарова**¹⁶.

31 травня Південний окружний військовий суд продовжив термін утримання під вартою **Ремзі Бекірову, Різі Ізетову, Фарходу Базарову, Раїму Айвазову** й **Шабану Умерову** до 16 вересня.¹⁷

для отримання показань зізнання, порушення презумпції невинуватості, поширення ФСБ РФ через російські ЗМІ постановочних відео «зізнань».

21 травня суддя «ВС РК» Алла Хіневич засудила **Івана Яцкіна** до 11 років позбавлення волі в колонії суворого режиму. Громадянина України російська влада засудила за ст. 275 КК РФ¹⁸.

26 травня суддя «ВС РК» Олена Данилова залишила чинним рішення про утримання під вартою до 11 липня **Владислава Єсипенка**¹⁹.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗВИНУВАЧЕННЯМ У УЧАСТІ У БАТАЛЬЙОНІ ІМ. Н.ЧЕЛЕБІДЖІХАНА

На кінець травня за звинуваченням в участі у батальйоні імені Н. Челебіджіхана позбавлені волі **6 осіб**. Офіційною причиною переслідування обвинувачених в Криму за ч. 2 ст. 208 КК РФ є те, що вони не з'явилися добровітно у силові структури РФ і не заявили про свою участь у «кримськотатарською добровільному батальйоні імені Номана Челебіджіхана». Оголошеним слідством доказом діяльності батальйону проти інтересів РФ є інформація зі ЗМІ, що метою створення батальйону була деокупація Криму.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

На кінець травня в ув'язненні перебувають **17 осіб** (включаючи Владислава Єсипенка), котрих ФСБ РФ під час затримання звинуватила «в підготовці диверсій, зберіганні зброї та шпигунстві». У цих справах зафіксовано незаконні методи ведення слідства й застосування тортур

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ СВІДКІВ ЄГОВИ

На кінець травня у рамках переслідування «Свідків Єгови» в Криму позбавлено свободи **4 людини**, а також 4 перебувають під домашнім арештом, 1 — під підпискою про невиїзд.

¹³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1412423505791768>

¹⁴ Південний окружний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 19.05.2021. Справа 1-100/2021 https://yovs--ros.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=19.05.2021

¹⁵ Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 20.05.2021. Справа 55K-159/2021 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=20.05.2021

¹⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1417414341959351>

¹⁷ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1420759484958170>

¹⁸ КПГ / Громадянина України Івана Яцкіна в Криму засудили до 11 років колонії суворого режиму <https://crimeahrg.org/uk/gromadyanina-ukra%dl%97ni-ivana-yaczkina-v-krimu-zasudili-do-11-rokiv-koloni%dl%97-suvorogo-rezhimu/>

¹⁹ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 26.05.2021. Справа 22K-1619/2021 https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=26.05.2021

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЗА ЗАКЛИКИ ДО ПОВЕРНЕННЯ КРИМУ ПІД КОНТРОЛЬ УКРАЇНИ

20 травня суддя «Євпаторійського міського суду» Олексій Нанаров²⁰ засудив громадянина України, 22-річного мешканця Одеси, **Олександра Долженкова** до 1 року позбавлення волі з відбуванням у колонії загального режиму. Вирок ухвалено за ч. 1 ст. 282.1 за створення групи у соціальних мережах, де публікувалися заклики про необхідність повернення Криму під контроль влади України²¹.

СПРАВА ОЛЕГА ПРИХОДЬКА

17 травня суддя Апеляційного військового суду Сергій Винник залишив чинним вирок щодо українського активіста, учасника протестів на Майдані в Києві 2014 року **Олега Приходька** — 5 років позбавлення волі в колонії суворого режиму й штраф у розмірі **110 000** рублів²².

ПРАВО НА ПОВАГУ ДО ПРИВАТНОГО Й РОДИННОГО ЖИТТЯ

12 травня суддя «Советського районного суду» Ігор Бражник ухвалив рішення про примусову депортацію **Сахіби Бурханової**, чий чоловік Аюб Рахімов був убитий днем раніше співробітниками ФСБ РФ. Водночас суддя запропонував будь-якій третій особі оформити опіку над їхніми двома неповнолітніми дітьми. Таким чином, своїм рішенням суддя розлучає дітей з матір'ю в особливо важкій ситуації — смерті батька, що порушує право на повагу до родинного життя²³. 27 травня Європейський суд з прав людини ухвалив рішення про запобіжний захід як заборону видворення Сахіби Бурханової з РФ²⁴. Попри це, 28 травня суддя «ВС РК» Оксана Шідакова залишила чинним рішення про примусову депортацію Бурханової²⁵.

СВОБОДА ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ

24 травня «мирова суддя» Світлана Власова оштрафувала **мусульманську громаду Алушти** на 30 000 рублів за ч. 3 ст. 5.26 КпАП РФ за зберігання в мечеті релігійної літератури²⁶.

СВОБОДА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМКИ

11 травня в селі Дубки активісту об'єднання «Кримська солідарність» **Раулю Діттану** заборонили здійснювати фільмування у форматі прямої трансляції в соціальній мережі поблизу будинку, в якому співробітниками ФСБ був убитий Аюб Рахімов²⁷.

²⁰ «Євпаторійський міський суд» / Список справ, призначених до слухання на 20.05.2021. Справа 1-107/2021 https://evpatoriya-krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=20.05.2021

²¹ «Євпаторійський міський суд» / Євпаторійський міський суд ухвалив вирок громадянину України за створення екстремістського співтовариства http://evpatoriya.krm.sudrf.ru/modules.php?name=press_dep&op=1&did=1157

²² Апеляційний військовий суд / Список справ, призначених до слухання на 17.05.2021. Справа 55-142/2021 https://vap.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=17.05.2021

²³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1407733609594091>

²⁴ <https://www.facebook.com/lutfiye.zudiyeva/posts/10216549644008416>

²⁵ «ВС РК» / Список справ, призначених до слухання на 28.05.2021. Справа 12-391/2021 https://vs-krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=28.05.2021

²⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1415974762103309>

²⁷ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1406806323020153>

20 травня суддя Олексій Нанаров засудив громадянина України **Олександра Долженкова** до 1 року позбавлення волі за створення проукраїнської групи в соціальній мережі з публічними закликами до повернення Криму під контроль української влади.

СВОБОДА ЗІБРАНЬ ТА ОБ'ЄДНАНЬ

14 травня, напередодні дня пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу, співробітники МВС РФ в Судаку вручили активісту **Сейтосману Каралієву** попередження про неприпустимість порушення закону «Про зібрання, мітинги, демонстрації, ходи й пікетування» та закону «Про протидію екстремістській діяльності»²⁸. 17 травня аналогічні застереження були вручені активістам **Сулейману Кадирову** з Феодосії²⁹, **Ільверу Аметову** з Судака³⁰, **Заїру Смедлі**³¹, адвокату **Еміне Авамилевій** з Сімферополя³², журналісту **Нурі Абдурашитову**³³.

21 травня суддя «Красноперекопського районного суду» Джангар Саганджи-Горяєв оштрафував на 10 000 рублів за ч. 5 ст. 20.2 КпАП РФ **Зеліху Абхаїрову**³⁴, **Еміне Абдулганієву**³⁵, **Зуре Емірусейнову**³⁶ за проведення одиночних пікетів на підтримку своїх дітей — фігурантів «справи кримських мусульман».

²⁸ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1409149506119168>

²⁹ <https://www.facebook.com/crimeahrg/posts/2894908254128130>

³⁰ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1410984535935665>

³¹ <https://www.facebook.com/zair.smedlya/posts/3949247648443707>

³² <https://www.facebook.com/emine.avamileva.3/posts/2316676995128994>

³³ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1411177209249731>

³⁴ Крим.Реалії / Красногвардійський суд оштрафував мати фігуранта кримської «справи Хізб ут-Тахрір» на 10 000 рублів — захист <https://ru.krymr.com/a/news-krym-krasnogvardejskoye-delo-mat-piket-shtraf/31267155.html>

³⁵ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1414114992289286>

³⁶ <https://www.facebook.com/crimeansolidarity/posts/1414100852290700>

3 | ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

КОНВЕНЦІЯ (IV) ПРО ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ПРИЗОВ ОСІБ, КОТРІ МЕШКАЮТЬ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ, ДО ЗБРОЙНИХ СИЛ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ, А ТАКОЖ ПРОПАГАНДА СЛУЖБИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

У травні КПГ зафіксувала **13** нові кримінальні справи щодо мешканців Криму за ст. 328 КК РФ і **6** нових вироків, ухвалених за ст. 328 КК РФ. Всього на кінець травня КПГ зафіксувала **218** кримінальних справи за ухилення від служби в ЗС РФ, що передані на розгляд до «судів» Криму. За **199** з них уже ухвалено вироків, ще **19** перебувають на стадії розгляду.

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи;

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.